

УПОВНОВАЖЕНИЙ Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298 7033

Міністерство юстиції України

П О Д А Н Н Я

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

В межах реалізації Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини на підставі статей 13 та 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, у період з 01 по 03 лютого 2023 року групою НПМ здійснено позапланове відвідування Полтавської міської медичної частини № 23 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Полтавській області, у якій на час відвідування на медичному обслуговуванні перебувало 585 осіб, які утримуються в державній установі «Полтавська установа виконання покарань (№ 23)».

Статтею 3 Конституції України визнано найвищою соціальною цінністю людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку.

Статтею 49 Конституції України визначено, що держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування.

Статтею 6 Основ законодавства України про охорону здоров'я визначено, що кожний громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає медичний догляд, який є необхідним для підтримання здоров'я людини.

Частиною 3 статті 1 Закону України «Про попереднє ув'язнення» визначено, що тримання осіб, взятих під варту, відповідно до завдань кримінального судочинства здійснюється на принципах неухильного додержання Конституції України, вимог Загальної декларації прав людини, інших міжнародних правових норм і стандартів поводження з ув'язненими і не може поєднуватися з навмисними діями, що завдають фізичних чи моральних страждань або принижують людську гідність.

Статтею 11 цього Закону визначено, що медичне обслуговування, а також пічна робота в місцях попереднього

ув'язнення організовуються і проводяться відповідно до законодавства про охорону здоров'я.

Частиною 1 статті 8 Кримінально-виконавчого кодексу України серед основних прав засуджених визначено право на охорону здоров'я, гуманне ставлення до них та на повагу їх людської гідності; засуджені не повинні підлягати жорстокому, нелюдському або такому, що принижує їх гідність, поводженню.

Проте у ході відвідування місця несвободи виявлено численні факти катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, а також інші порушення прав людини та суттєві недоліки у діяльності вказаної державної установи, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених порушень та недоліків, причин та умов, що їм сприяють, та притягнення винних осіб до відповідальності.

Так, під час вивчення медичної документації встановлено, що засуджений Лис А.В. та ув'язнений Білоусов В.Г. потребують проведення оперативного лікування з приводу захворювання опорно-рухового апарату. Проте станом на день візиту Лис А.В. та Білоусов В.Г. не отримали зазначеної медичної допомоги.

Відповідно до Національного переліку лікарських засобів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 № 333 та уніфікованих клінічних протоколів, розроблених у відповідності до стандартів надання медичної допомоги, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28.09.2012 № 751 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України», аптека медичної частини не забезпечена виробами медичного призначення та лікарськими засобами належної кількості та номенклатури.

В порушення вимог Табеля оснащення обладнанням одного робочого місця лікаря-стоматолога та зубного техника, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 11.04.2005 № 158, в медичній частині відсутній дентальний рентгенапарат, що унеможливує проведення поглибленого стоматологічного обстеження засуджених та не забезпечує своєчасне надання належної стоматологічної допомоги.

В порушення «Порядку проведення замісної підтримувальної терапії осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів», затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 27.03.2012 № 200, терапію можуть отримувати лише особи, які раніше проходили лікування. Лікар-нарколог або лікар-психіатр медичної частини не приймають рішення про початок замісної підтримувальної терапії на підставі діагнозу психічних та поведінкових розладів внаслідок вживання опіоїдів згідно з Міжнародною класифікацією хвороб (МКХ-10), відповідності критеріям для призначення ЗПТ та відсутності протипоказань особам, яким раніше не було встановлено зазначений діагноз, що порушує їх право на вибір методів лікування відповідно до статті 38 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

В 2023 році за допомогою експрес-тестів на наявність антитіл на вірусний гепатит В та С (далі – ВГС) обстежено 800 засуджених та ув'язнених осіб. За результатами цих досліджень у 1 особи виявлено підозру на небезпечну інфекційну хворобу вірусний гепатит С. В порушення вимог Стандартів медичної допомоги при ВГС у дорослих, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15.01.2021 № 51, зазначеній особі не проведено кількісний або якісний тест на нуклеїнові кислоти методом полімеразної ланцюгової реакції, у зв'язку з чим вона не отримала необхідного лікування, що може призвести до погіршення стану її здоров'я та поширення зазначеного інфекційного захворювання.

В порушення вимог пункту 1 Розділу II Стандарту інфекційного контролю для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я від 01.02.2019 № 287, в медичній частині недотримано вимоги для ізоляції хворих на туберкульоз осіб, зокрема палати для пацієнтів з заразною формою захворювання використовуються більше ніж на одну-дві особи. Разом з тим, на території туберкульозного блоку наявна палата-ізолятор, яка використовується для зберігання інвентарю, та не використовується за призначенням.

Приміщення медичної частини не відповідають вимогам статті 22 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» та потребують проведення ремонтних робіт. Приміщення медичної частини знаходяться в антисанітарному стані, зокрема стіни, стеля та підлога мають пошкоджені покриття, що унеможлиблює належну дезінфекційну обробку приміщень. Також недотримуються вимоги до температурного режиму (температура у маніпуляційній кімнаті 11°C), відсутнє гаряче водопостачання. Зазначене негативно впливає на терапевтичне середовище в медичній частині.

В установі перебуває 10 осіб з встановленою інвалідністю II групи та 10 осіб з інвалідністю III групи. В порушення вимог Державних будівельних норм України В.2.2-17:2006 «Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення» в установі не створено умов щодо утримання осіб з інвалідністю (відсутні пандуси, поручні тощо). У приміщенні медичної частини також є необладнані сходи.

Наведені порушення, у разі невжиття заходів до їх негайного усунення, можуть призвести до дискредитації держави Україна серед країн – членів Організації Об'єднаних Націй, беручи до уваги зобов'язання кожної з таких держав, згідно зі статтею 55 Статуту ООН, сприяти загальній повазі та додержанню прав людини й основних свобод.

З огляду на викладене, а також приймаючи до уваги те, що:

відповідно до підпункту 2⁷ пункту 3 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228, Міністерство юстиції України забезпечує контроль за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених та узятих під варту осіб,

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

п р о ш у :

1. Вжити вичерпних заходів до негайного усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності Полтавської міської медичної частини № 23 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Полтавській області, причин та умов, що їм сприяють, а також запобігання їх у подальшому.

2. Організувати та провести перевірку стану організаційної діяльності філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Полтавській області, причин неналежного функціонування, що потягли порушення прав людини, за результатами якої вжити вичерпних заходів реагування, вирішити питання притягнення до відповідальності винних осіб.

3. Про результати розгляду цього акту реагування у місячний строк повідомити Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, додавши на підтвердження інформацію, копії документів та матеріалів фотофіксації про вжиті заходи.

Звертаю увагу, що відповідно до частини 2 статті 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», а також статті 188-40 Кодексу України про адміністративні правопорушення, невиконання законних вимог Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

**Уповноважений Верховної
Ради України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

